

מסורת הש"ס

(א) [כתיבתו כג.]. (ב) [לעיל כט: וי"ג, א] ז"ק ע"ב. (ד) פסחים כ. מנחת כ"ב. (ה) [נדרים י"ג, א] ו' נ"ח. (ו) [ש"ש, א] ו' ויקרא ז'. (ח) [ז"ל דמניא], ט' ויע"ע מוס' ברכות ה'. ד"ה [ע"ג], י' [פסחים י"ג, א]. (י) [נדרים י"ג, א] ו' ויע"ע שולחן ערוך א"ת ש"ס רש"י פי' הענין, (ג) [מנחות ז, א].

תורה אור הש"ס

1. הן ע"ב פלביא יקום וְאָרִי וְתֵשֶׁבַע לֹא יִשְׁמַע עַד יֵאבֵל טָרֵף וְדָם יִקְלָעִים יִשְׁתַּחֲוּ:

במדבר כד כג
2. מפל דאבלי אשר יאביל אשר יבוא עליו מים יקרא וקל משקה אשר ישתה בכל כלי יקרא: ויקרא יא לד. ובי יתן מים על זרע וקפל מנבלתם עליו טמא הוא קלם: ויקרא יא לה

הגהות הב"ח

(א) ג"מ מיהו שור ל"ל וזאת א' נמקח: (ב) הוב' ד"ה סלקא וכו' עקבא כ"ג ממי ובתולש ממי: (ג) ד"ה כרד וכו' דם קדיש לא מכשיר ויש לומר דנקט צריד כן נגעה מנחות לפי שרגילים ליהדר שלא יגע בהם מים משום חמץ הס"ד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) ת"ה ס"ד אמנה וכו'. כמו קודם שנספלו כדמנן. כ"ג ע"ג כבורות דף טו ע"ב ודף ה' ע"א:

מוסף רש"י

ורם חללים ישתה. דם היואל מן החללים. כלומר לאחר מיתת קרוי משקה. פרט לדם קילוח. שאינו לאחר מיתת, דחוה דם הנפש ואינו קרוי משקה ואינו מכשיר את הורעיס (ברייתות כ"ב). ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף. הכל קרוי שחיטה (לעיל כ"ב). אינה לשחיטה אלא בסוף. אין השחיטה קרויה שחיטה אלא כשפיה (שם) ובע"ז ביק ע"ב. צריד של מנחות. יש על מנחות, מקום שלל נע קלת מן הסולת שלל נע וקל מן הסולת נגנוע נע שק. מונין בו ראשון ושני. לשון ק"ג את השני (מנחות קב.).

השוחרט פרק שני חולין

לו.

עין משפט נר מצוה

קד א מיי פ"ח מהל' מעילה ה"ט: קה ב ג ד מיי פ"י מהל' טומאת אוכלין ה"ג: קו ה מיי פ"ח מהל' אבות הטומאה ה"ג: ופ"ז הל"ד וע"ז כ"ג: קז ו מיי פ"ח מהל' טומאת אוכלין ה"ג: *

שיטה מקובצת

א) צריד של מנחות. נ"ב בערך צריד פי' פסולת ההלה כמו טוכין וכיוצא בו: ב) פרט לדם קילוח והכי משמע ד' שהוא נעשה חלל ממנו הוא ההוי משקה פרט לדם קילוח המקוי את הבהמה: ג) ויהיו בתחלת שחיטה: ד) על הדלעת של תרומה: ה) אחי"א אמר תולין: ו) קורט"י קמה הצבור במנחה נ"ב ג"א במחבת: ז) כלומר אם נטמא מטמא אחרים או לא אבל בעצם ולבונה פשיטא דאין מונים. כן מצאתי בקצת פירושי כתיבת יד: ח) פשוט כהנ"ל: ט) כתיב לשחיטה וכו' ואל תכל דדם: י) ואת יצחק כלי לענין הכשר: יא) מדכתיב כן אחת דדרשי עשה:

ריבוי גרשום

הואיל ואסורין בגיזה ועבודה כלומר דכתיב לא תעבד בכבוד שורך וכו' אפי' בעל מום: פרט לדם קילוח. אפי' בתחלת שחיטה משקלה הים מחמת חיותא של בהמה דלאו חשוב דם חללים: ו' אחי"א אמר תולין. כלומר תולין לא אוכלין ולא שורפין: הבל מודים היכא דאיתיה לדם מתחלה ועד סוף ומכשיר. כלומר דחשוב לדם שחיטה ודם חללים הוא: צריד של מנחות. כלומר יבש שאינו בלול בשמן ונטמא: מונין בו ראשון ושני. כלומר דאם הוא ראשון מטמא שני בקדש ואם שני מטמא שלישי או לא:

הואיל ואסירי בגיזה ועבודה. דכתיב (דף ע"ו): **פרט לדם קילוח**. שמשמק את הבהמה במחלה הדם שזתה בטיפה אחת או שמים ואח"כ הוא מקלח ואח"כ הוא משחיר והכי קיימא לן בכריתות (דף ע"ב). ומניח התם אחיו

ס"ד אמניא הואיל ואסירי בגיזה ועבודה דמן לבעי קבורה קמשמע לן (ה) תנא דבי רבי ישמעאל יודם חללים ישתה פרט לדם קילוח שאינו מכשיר את הורעים ת"ר השוחט והתיו דם על הדלעת רבי אומר הוכשר רבי חייא אומר תולין א"ר אושעיא מאחר שרבי אומר הוכשר ור' חייא אומר תולין אנו על מי נסמוך באו ונסמוך על דברי ר"ש שהיה ר"ש אומר שחיטה מכשרת ולא דם אמר רב פפא הכל מודים היכא דאיתיה לדם מתחלה ועד סוף כולי עלמא לא פליגי דמכשיר כי פליגי בנתקנה הדרם בין סימן לסימן רבי סבר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף והאי דם שחיטה הוא רבי חייא סבר (ו) אינה לשחיטה אלא בסוף והאי דם מכה הוא ומאי תולין תולין הדבר עד גמר שחיטה אי איתיה לדם בסוף שחיטה מכשיר ואי לא לא מכשיר ומאי באו ונסמוך על דברי ר"ש לר"ש לא מכשיר להדרי מר לא מכשיר ומר לא מכשיר הוה ליה רבי חד ואין דבריו של אחד במקום שנים רב אשי אמר יתולין לעולם משמע ונתקנה לר' חייא ספוקי מספקא ליה אי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף או אינה לשחיטה אלא בסוף ומאי תולין לא אוכלין ולא שורפין ומאי באו ונסמוך על דברי ר"ש לר"ש לא מכשיר לרבי חייא ספקא לענין שריפה מיהו שווי להדרי מר לא שרפיה ומר לא שרפיה הוה ליה רבי חד ואין דבריו של אחד במקום שנים והכי קאמר כגון זאת תולין לא אוכלין ולא שורפין בעי ר"ש בן לקיש או צריד של מנחות מונין בו ראשון ושני או אין מונין בו ראשון ושני כי מהניא חבת הקדש לאפסולי גופיה למימנא ביה ראשון ושני לא או דלמא לא שנא א"ר אלעזר ת"ש מכל האוכל אשר יאכל וגו' אוכל הבא במים הוכשר אוכל שאינו בא במים לא הוכשר אמו רבי שמעון בן לקיש לית ליה אוכל הבא במים רבי שמעון בן לקיש הכי קמביעיא ליה חבת לאו

סלקא דעתך אמניא הואיל ואסירי בגיזה ועבודה כו'. תימה הא גיזה עכמה שריא כשעבר וגזו דלמזבח ולא תגזו קאלמר כדמנן צפרק הלוקח בהמה (בכורות ה'). שער צבור בעל מום שנשר והניחו בחלון ואח"כ שטמו עקביו צן מהללאל ממיר (ו) וצמלוש נמי פליגי כדמוכח התם בסוף פירקין (דף ע"ב). ואפילו רצנן דאסירי מפרש התם בגמרא גזירה משום דלמלא אחי לאשויי אבל מדאורייתא שרי א"כ אפילו דם שניא מתייט קודם שחיטת הרוצ למה יאסר וכל שכן אחר שחיטה דלא שרי אפילו לגזו כדמשמע בפ"ג דבכורות (דף ע"ו): וי"ל דס"ד לניסר דם משום דדרשינן צר וכל חלז והוא הדין דהוה דרשינן ולא דם דמי לגיזה דשריא לגיזה מתזבח נפקא דלממע תזבח ולא תגזו אבל כאן ואכלת בשר כתיב משמע בשר טו ולא חלז ודם ולאסור אף בהגהה אחא אע"ג דאין הדרכה מיושבת על דם כמו על חלז דשרי באכילה מ"מ דם נמי צר אכילה הוא והא דלא מיימי הכא בשר ולא חלז רישא דמילתא נקט אי נמי הכי פירושו הואיל ואסירי בגיזה ועבודה והכי לענין מלקות כמו קודם שנספלו (א) כדמנן (בכורות דף ע"ו): הגזוז והעובד סופג את הארבעים וכיון דהחמירה תורה כל כך לחוי לדרוש נמי בשר ולא דם וכן משמע בפ"ק דבכורות (דף ע"ב): דלמסור חלז אחא קרא ולא לאסור לחלז דבעי למידק מנייה דחלז חולין שרי מדאכטרינן לאסור חלז בפסולי המוקדשין מנשר ולא חלז (ב) ודרם חללים ישתה פרט לדם קילוח. פירש הקונטרס דדם חללים משמע שהיא נעשית חלל ומנו דם קילוח אין הנפש יוצאה בו אלא מטופה המשחרת ואילך שהוא אחר הקילוח וקשה דכריתות (דף ע"ב). משמע דלמ"ד מטופה המשחרת ואילך לא אחא למעוטי דם הקילוח והכי איתא התם צפרק דם שחיטה (ג"ז שס) איתמר אחיו דם הקוה שהשמה יוצאה בו רבי יוחנן אמר כל זמן שמקלח וריש לקיש אמר מטופה המשחרת ואילך מייבזי אחיו דם הקוה שהשמה יוצאה בו כ"ז שמקלח יאל דם התמזית מפני שהוא שזת מאי לאו אפילו ראשון ואחרון לא למעוטי טיפה המשחרת ואי לר"ל למעוטי דם קילוח קאמי לעולם תקשי ליה צרייתא אלא לכ"ע דם קילוח נשמה יוצאה בו ודם הקוה בתחלה יוצא

שחור ואח"כ יוצא אדם הכל בלא קילוח ולכסוף מקלח ואחר הקילוח מתמעט ושזת יורד בסמוך וכל זמן שמקלח דקאמר ר' יוחנן היינו אנועני וריש לקיש הוי דם שהשמה יוצאה בו משכלה המשחיר ומתחיל להאדים אע"ג שעדיין אינו מקלח והשתא פריך לריש לקיש מצרייתא דקתני יאל דם התמזית מפני שהוא שזת וה"נ שזת ומשני לא למעוטי דם המשחיר והכל לגבי הכשר זרעים לכך אינו מכשיר משום דדם חללים כתיב ולא מיקרי דם חלל אלא אותו שיוצא אחר מיתה שנעשה כבר חלל פרט לדם קילוח שאינו לאחר מיתה וכן פירש בקונטרס בכריתות (דף ע"ב). ודם שחיטה הוי איכא דלא תשיב דם שחיטה חלל דם שהשמה יוצאה בו אבל לאחר מיתה אינו קרוי דם כדאמר בפ"ק דפסחים (דף ע"ו): והרי דם התמזית שנשפך כמים ואינו מכשיר א"ל הנח לדם התמזית דאפילו בחולין נמי לא מכשיר דאמר קרא כי הדם הוא הנפש דם שהשמה יוצאה בו קרוי דם וכו': צריד של מנחות מונין בו. פירש בקונטרס קורט"י קמה הצבור מנין ולא הוכשר נגנוע נע שק. מונין בו ראשון ושני. לשון ק"ג את השני (מנחות קב.).